

HET BLAUWE UUR

Alexander Lernet-Holenia

Het blauwe uur

Uit het Duits vertaald
door Gerrit Bussink

De uitgever ontving voor deze uitgave in het kader van schwob.nl een
subsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *Mars im Widder*. Met toestemming van de erven
is voor de Nederlandse vertaling gekozen voor de titel *Het blauwe uur*.

© 1947 S. Fischer Verlag

© 2022 Nederlandse vertaling Gerrit Bussink /

Uitgeverij Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Nico Richter

Omslagbeeld © De Luan / Alamy Stock Photo

NUR 302

ISBN 978 90 284 5157 5

www.wereldbibliotheek.nl

De roman *Het blauwe uur* is geschreven in de periode tussen 15 december 1939 en 15 februari 1940 en kort daarna onder auspiciën van mijn vrienden Paul Wiegler en L.E. Reindl als feuilleton verschenen in een tijdschrift van de Deutscher Verlag. Niet alleen in Duitsland zelf, maar ook bij de troepen te velde trok de voorpublicatie (nadat die was gelezen op de manier zoals ik het had bedoeld) zo veel aandacht dat het boek – in het voorjaar van 1941 in een oplage van 15.000 exemplaren in Leipzig gedrukt voor uitgeverij S. Fischer – door het ministerie van Propaganda en door de Wehrmacht werd verboden. De hele oplage werd op een onbekende locatie opgeslagen en is in de winter van 1943-1944 tijdens de bombardementen op Leipzig verbrand. Het enige bewaard gebleven exemplaar bevindt zich in mijn bezit. Afgezien van enkele noodzakelijke stilistische verbeteringen volgt hier de nieuwe uitgave van de tekst.

Alexander Lernet-Holenia, 1947

I

In het begin van de zomer van 1939 besloot de hoofdpersoon – laten we zeggen: de held – van dit waarheidsgetrouwe verslag, een zekere Wallmoden, op 15 augustus te beginnen aan een voor hem verplichte militaire oefening. Hij had niet kunnen zeggen waarom hij die datum had gekozen en niet een willekeurig ander moment. Want wie weet had voor hem 1 september wel meer voor de hand gelegen – wat daarna een groot verschil zou hebben gemaakt. Niemand zou het bezwaarlijk hebben gevonden als hij zich bijvoorbeeld op 15 september of zelfs pas op 1 oktober had gemeld. Maar, zoals gezegd, hij maakte al op 15 augustus zijn opwachting bij zijn regiment. Later verklaarde hij dat hij die datum wel overwogen had gekozen, maar op grond waarvan kon hij niet zeggen. Hij kon alleen aangeven dat hij het gevoel had gehad dat hij daar die dag werd verwacht. Maar door wie? Want bij het regiment hadden ze eigenlijk niet op hem gerekend. Hij was daar nog niet bekend en ook zonder hem zou niemand iets zijn opgevallen.

Waarschijnlijk waren zijn overwegingen of berekeningen van heel andere aard geweest – en wie weet gaat het leven in het algemeen alleen zijn gang omdat het berust op zulke of soortgelijke, maar in elk geval volkomen onbewuste besluiten. Want als mensen alleen op hun verstandelijke vermogens aangewezen waren, zouden ze ongetwijfeld niet eens de leeftijd bereiken die hen in staat zou stellen van dat verstand gebruik te maken. Weliswaar beweerden sommigen dat de manier

waarop je leeft uitsluitend afhankelijk is van je eigen wil en dat alle andere opvattingen kunnen worden beschouwd als fantasie. Maar er zijn ook mensen die vinden dat de teerlingen van de levenden uitsluitend en alleen worden geworpen door het lot. Waarschijnlijk hangt ons aller bestaan van allebei af. Maar de twee machtsgebieden van de wil en van het lot zijn incongruent. Ze dekken elkaar nooit volledig. We weten maar één ding zeker: die sferen grijpen in elkaar en het lot dient de wil en de wil uiteindelijk alleen het lot – waarvan het volgende als voorbeeld moge dienen.

Al bij de voorbereidingen van zijn vertrek meende Wallmoden te voelen dat het deze keer een afscheid van enige betekenis was. Natuurlijk gaat het menselijke gevoel voor beminde personen of dingen altijd gepaard met de angst ze te verliezen, en dus nemen we dan eigenlijk ook altijd al afscheid van bijvoorbeeld onze geliefde of onze vertrouwde omgeving. Daardoor hebben we dus op het moment van de daadwerkelijke scheiding, van het afscheid, ook al zo veel meegemaakt dat het uiteindelijk bijna meevalt. Wallmoden onderging zijn afscheid echter absoluut niet als gemakkelijk, integendeel, hij leed onder het gewicht van de onduidelijke en onbegrijpelijke indruk die het afscheid nemen deze keer op hem maakte, hij had op dat moment zelfs voor het eerst het zich later nog vaak herhalende en steeds sterker wordende gevoel dat hij met iets onbenoembaars als een zoom of een punt van zijn kleren was terechtgekomen in een raderwerk van gebeurtenissen dat hem meesleurde en hem onontkoombaar heen en weer zou blijven slingeren. Stond hij bijvoorbeeld bij het raam naar de tuin te kijken, dan be kroop hem het gevoel dat die tuin al met hem had afgerekend en daar onverschillig en onder een bedekte hemel voor heel iemand anders lag te ruisen; en als hij door de

kamers liep, stelde ook de aanblik van de foto's van degenen uit wie hij was voortgekomen hem niet gerust. Ze keken hem met opgetrokken wenkbrauwen enigszins spottend, om niet te zeggen afkeurend aan, alsof ze het onbegrijpelijk vonden dat hij in deze stemming en in zo'n onzekere staat van onrust had kunnen geraken, die ze zelf nooit hadden gekend. Neem afscheid, leken ze te zeggen, neem nou toch afscheid! Want als je geen afscheid hebt genomen, is het onmogelijk om terug te keren. Hij moest toegeven dat hij op een voor hem ongekende wijze wankelmoedig was geworden. Dat gebeurde toen hij in een van de laatste nachten – hij wist zelf niet hoe en waarom – met een brandende kaars door het huis liep en zich opeens op de bovenverdieping bevond, waar de geweien hingen. Daar maakte zich het gevoel van hem meester dat met de enorme schaduw van de zestienender, die bij elke beweging van het licht over de muren bewoog, ook een schare menselijke schimmen van de ene kant van de zaal naar de andere kant schoot – als wild dat door het onderhoud breekt.

De eerste dag bij het regiment raakte hij meteen al betrokken bij een merkwaardig gesprek tussen officieren.

Het gesprek begon met eerste luitenant Mauritz, commandant van een peloton van de genie, die wist te vertellen dat een jongeman uit de stad, de zoon van een bakker, bij het zwemmen in de rivier was verdronken, dat er al twee dagen naar het lijk werd gezocht en dat ze het maar niet konden vinden.

Mauritz noemde alleen al het feit dat een man erin was geslaagd in de betrekkelijk ondiepe rivier te verdrinken een kunststukje dat vergelijkbaar was met de verdwijning van de ongelukkige.

Nadat ze het een tijdje hadden gehad over de middelen die bij de zoektocht werden gebruikt, stangen, netten en dergelijke,

en ook over het troebele rivierwater, stelde luitenant Obentraut voor dat de beste manier om achter de verblijfplaats van de drenkeling te komen, zou zijn een seance te beleggen om de geest van de drenkeling op te roepen en daaraan te vragen waar zijn lijk zich bevond.

Aanvankelijk dacht iedereen aan een grap, die ze zich, om een vruchteloos gesprek te kunnen beëindigen, in kleine kring misschien konden veroorloven. Tot verbazing van de aanwezigen bleek echter al snel dat Obentraut zijn voorstel toch niet echt als grap beschouwde. De luitenant leefde ondanks zijn jeugdige leeftijd nogal teruggetrokken. Hij was iemand die de gezellige avonden van de kameraden meestal aan zich voorbij liet gaan om zich in plaats daarvan te verdiepen in de lectuur van een groot aantal boeken, waaraan hij een zekere eigenzinnigheid betreffende zijn opvattingen over van alles en nog wat ontleend kon hebben.

Nog verbaasder waren ze echter toen ook de anders zo nuchtere majoor baron Dombaste de opvattingen van luitenant Obentraut niet geheel van de hand leek te wijzen. De majoor zei namelijk dat hij weliswaar niet geloofde dat het mogelijk was de doden op te roepen, maar een levend iemand kon ongetwijfeld worden opgeroepen. En hij vertelde het volgende verhaal:

‘Een van mijn neven was heel lang verliefd op een jonge Russische, laten we haar Nadja noemen. Maar die liefde, die wederzijds heel sterk, zelfs meer dan sterk was, zou tragisch eindigen. Want juist *omdat* hun hartstocht zo boven de gebruikelijke gevoelens uitsteeg, werd mijn neef door de Russin verlaten. Bovendien beeldde ze zich in dat hij haar bedroog. Nu is het weliswaar mogelijk dat hij haar daadwerkelijk had bedrogen, maar in feite zou zijn handelwijze dan net zo’n vlucht geweest zijn als de hare.

Over Nadja ging in elk geval het verhaal dat ze naar Constantinopel was gegaan en kort daarna was overleden. Dat dachten wij in elk geval. Op een avond ten tijde van de herfstjacht kwam men in het huis van mijn neef op het idee een spiritistische seance te beleggen, hoewel het niet de bedoeling was een bepaalde geest op te roepen. Maar omdat mijn neef vermoedelijk de hele tijd intensief aan zijn dode beminde dacht, meldde zich weldra door middel van klopsignalen een onzichtbaar wezen dat zichzelf Nadja noemde.

Mijn neef was helemaal ontdaan en maakte onmiddellijk een einde aan de seance.

Een paar dagen later kon een van zijn gasten 's nachts niet slapen en ging naar de bibliotheek om een boek te halen. Tot zijn verbazing trof hij daar een jongedame aan, die hij niet persoonlijk kende en ook nog nooit in het huis van mijn neef had gezien.

Ze was een opvallend mooie vrouw en hij sprak ongeveer een kwartier met haar, waarna ze opstond en de bibliotheek verliet door een in het behang verborgen deur, die hij nog niet eerder had opgemerkt.

“Wie was eigenlijk die jongedame afgelopen nacht in de bibliotheek?” vroeg hij de volgende ochtend aan mijn neef.

“Welke jongedame?” zei mijn neef, waarop zijn gast haar probeerde te beschrijven. “Ze zag er zus en zo uit,” zei hij; “ze had een betoverende manier van praten en als ze glimlachte, ontblootte ze de mooiste tanden die men zich kan voorstellen. Er zat alleen naast haar linkeroogtand een kleine onregelmatigheid, alsof daar bij haar als kind een tand niet goed was doorgekomen. Maar juist die kleine afwijking maakte haar glimlach zo bekoorlijk.”

Mijn neef trok bleek weg. Na die beschrijving meende hij er niet meer aan te kunnen twijfelen dat het de geest van Nadja

was die bij hen rondspookte sinds ze hem hadden bezworen.

Een paar nachten later werd het hele huis gewekt door het geluid van schoten. Mijn neef werd gewond en badend in het bloed in zijn slaapkamer aangetroffen, terwijl Nadja, die hem en zichzelf had willen doden, zich in tranen op hem had geworpen.

Het was natuurlijk helemaal niet Nadja's geest geweest, maar de Nadja van vlees en bloed die de schoten had afgevuurd. Het sprak vanzelf dat geen enkele macht ter wereld haar geest had kunnen bezweren. Ze had haar dood alleen gesimuleerd om te ontkomen aan de in haar ogen ondraaglijke relatie met mijn neef. Zijn bezwerende gedachten tijdens de seance waren voldoende geweest om de *levende* Nadja terug te roepen. Ze had gehoor gegeven aan een plotselinge, voor haarzelf volstrekt onbegrijpelijke drang en was teruggekeerd uit het buitenland. Ze was van plan geweest door middel van een gemeenschappelijke dood samen met mijn neef een einde aan hun onzalige hartstocht te maken.

De schoten waren in werkelijkheid niet dodelijk bedoeld, maar moesten louterend werken, zoals de donder in de spanning van de onweerslucht. Het stel, Nadja en mijn neef, is nu al jaren gelukkig getrouwd.'

Iedereen was opgelucht dat het verhaal zo'n verstandige oplossing kende. Maar Wallmoden zei: 'Misschien zijn de beste verhalen toch de verhalen die niet helemaal spookachtig en ook niet helemaal natuurlijk zijn.'

'Hoe dat zo?' vroeg ritmeester Von Sodoma.

'Omdat ook ons hele leven zich eigenlijk nergens anders afspeelt dan in zo'n tussenrijk,' zei Wallmoden. 'Over mijn overgrootvader wordt bijvoorbeeld verteld dat hem iets heel spookachtigs is overkomen wat eigenlijk spookachtig noch vanzelfsprekend genoemd kan worden.'

‘En wat is dat voor verhaal?’ vroeg Sodoma.

‘Hij was erekolonel van een regiment,’ zei Wallmoden. ‘Een paar dagen voor de Slag bij Santa Lucia, waar hij het bevel voerde over een legerkorps, wilde hij zijn regiment inspecteren. Hij had zijn komst echter niet laten aankondigen. Des te verbaasder was hij toen hij met zijn staf arriveerde en zag dat het regiment al aangetreden was. De kurassiers stonden roerloos in twee rijen in het gelid, rechter dan een zonnestraal, smetteloos witte tunieken, geen gesp die niet glom, geen knoop die ontbrak en geen helm die niet werd gesierd door een veldteken van eikenloof, hoe zeldzaam dat in die streek ook was.

Het eerste wat hij vroeg aan de luitenant-kolonel die het regiment presenteerde, was hoe ze van zijn komst wisten.

De luitenant-kolonel antwoordde: “Uwe excellentie had zijn komst toch aangekondigd.” “Aangekondigd?” riep mijn grootvader. “Door wie?”

“Door u persoonlijk!” antwoordde de luitenant-kolonel, wat de generaal de gelegenheid bood om vanonder de pluim van papegaaigroene veren op zijn hoed in de onberispelijk glanzende, op een scheerspiegel lijkende koperen plaat van het kuras van zijn mindere een grenzeloos verbluft gezicht te bestuderen – namelijk dat van hemzelf.

Aanvankelijk nam hij aan dat een indiscreet lid van zijn staf met het regiment onder één hoedje had gespeeld. Maar na een uitgebreid verhoor moest ook hij concluderen dat hij zelf degene was geweest die twee uur daarvoor geheel alleen te paard in het kamp was verschenen en tegen de kurassiers had geroepen: “Mannen, om vier uur kom ik het regiment inspecteren. Stel me niet teleur!”

Ze waren natuurlijk verbaasd dat hij zonder begeleiding was verschenen. Tijdens zijn rit door het kamp had hij in werkelijkheid – het was vlak na de maaltijd geweest – een paar minuten

in zijn tent geslapen. Maar dat hij had gedroomd dat hij naar het kamp was gereden, kon hij zich niet herinneren.’

‘Zulke meerderen zie ik graag,’ zei eerste luitenant Mauritz.

Of hij misschien al vaker zoiets had meegemaakt, wilde majoor Dombaste weten.

‘Daar is mij niets van bekend,’ zei Wallmoden. ‘Maar zijn soldaten waren daarna de beste, omdat ze er heilig van overtuigd waren dat hij als geest overal kon komen.’

‘Dat is een goeie!’ lachte Sodoma. ‘Dat je niet eens zelf hoeft te weten wanneer je in een geest verandert – dat is een hele goeie zelfs! Ik sta er in elk geval voor in dat mij iets dergelijks niet tegen mijn wil kan overkomen en ik verklaar me bereid u onmiddellijk op de hoogte te stellen, mocht ik toch een keer in een geest veranderen.’

Luitenant Obentraut keek hem met zijn nadenkende uilenogen aan en zei: ‘Wie weet is de ritmeester daartoe in staat – maar misschien ook niet.’

‘Waarom niet?’ riep Sodoma.

‘Omdat niet helemaal vaststaat of je het ook weet als je dood bent. Ik heb bijvoorbeeld gelezen dat iemand een keer op straat een ongeluk had waarbij hij buiten bewustzijn raakte. Toen hij weer bijkwam, stelde hij vast dat hij in zijn bed lag en dat naast zijn bed een van zijn vrienden zat van wie hij wist dat die allang overleden was.’

“Hoe kom jij hier?” vroeg hij aan zijn vriend. “Je bent toch dood!”

“Jij ook,” zei zijn vriend.’

Sodoma wist niet meteen wat hij moest zeggen. Ten slotte zei hij: ‘Het wordt steeds gekker! Want om te beginnen was Wallmodens grootvader – of overgrootvader, of wat hij ook geweest moge zijn – nog helemaal niet dood toen hij als geest rondwaarde. En als, in de tweede plaats, de twee mensen over

wie u hebt verteld echt dood waren, hoe kan de wereld dan weet hebben van dat verheffende gesprek tussen twee spoken!’

Obentraut haalde alleen zijn schouders op en zei: ‘Wel, de ritmeester zal nog wel zien.’

‘Wat zal ik zien?’ riep Sodoma. ‘Helemaal niets zal ik zien! En wat u betreft,’ richtte hij zich tot Wallmoden, ‘verplicht ik me hierbij plechtig u bij elke gelegenheid uitdrukkelijk te laten weten of ik het zelf ben of dat het mijn geest is met wie u op dat moment het genoeg hebt te spreken.’

‘Heel aardig van u!’ zei Wallmoden, die niet wist wat hij anders moest zeggen.

Die dag – het was een dinsdag – nam Wallmoden tegen de avond een paar uur verlof om naar Wenen te gaan en het toeval wilde dat Sodoma met hem meereed.

Vanuit de kleine garnizoensstad waar het regiment lag, duurde de rit ongeveer een uur. ‘Kom nog even mee naar boven,’ zei Sodoma toen ze arriveerden. ‘Mijn vrouw is er ook. Ze logeert een paar dagen bij haar ouders.’

Toen ze bij Sodoma’s vrouw binnenkwamen, troffen ze haar aan in het gezelschap van een dame die ze geen van beiden kenden. Om de een of andere reden moest Wallmoden meteen aan de jonge Russische denken over wie majoor Dombaste na de maaltijd had verteld – die Nadja, van wie men had aangenomen dat ze dood was en die de neef van de majoor had willen doodschieten. De majoor had in zijn verhaal niet verteld hoe ze eruitzag, maar Wallmoden zou hebben gezworen dat ze er alleen zo en niet anders dan deze vrouw hier uit had kunnen zien. Hij begon namelijk op een vreemde manier het verhaal en het beleefde door elkaar te halen. Zijn indruk was zelfs zo sterk dat toen hij werd voorgesteld en de jonge vrouw even naar hem glimlachte, hij meteen ook bij haar de kleine onregelmatigheid in het gebit probeerde te ontdekken die Dombaste bij de Russische had gezien. Maar haar tanden glansden als de parels van een exquise collier.

Ze was dan misschien geen Française of Spaanse, maar toch zou je kunnen denken dat ze minstens van Franse of Spaanse afkomst was. Haar houding, en dan vooral de manier waarop

ze haar hoofd hield, was buitengewoon elegant en haar haar had een prachtige uitgroei. Eigenlijk was het blond. Maar boven de uitgroei was het matglanzend, donkerbruin, bijna zwart, en haar opgestoken kapsel liep een beetje scheef naar achteren, zoals bij Franse dames uit de tijd voor de Franse Revolutie. Haar ogen waren van een deels donker, deels licht, in stralen rond de pupillen gebed blauw en ze had lange, gekrulde wimpers. Op haar wangen lag een nauwelijks zichtbare schaduw.

Haar mond paste niet helemaal bij haar gezicht. Hij was iets te breed, bijna gewoon – maar ‘van een buitengewoon bekoorlijke gewooneid’, zoals Wallmoden vond. Haar mond drukte hartstocht uit, maar vertoonde rond de hoeken tegelijk humoristische trekjes, alsof hij zich heimelijk over zijn eigen temperament amuseerde.

‘Wie is dat eigenlijk?’ vroeg Wallmoden zacht aan de ritmeester, terwijl de dames hun door de binnenkomst van de heren onderbroken gesprek voortzetten.

Sodoma antwoordde dat hij het niet wist, maar wat later, toen ze al afscheid namen en nadat hij een paar woorden met zijn vrouw had gewisseld, vertelde hij dat het om een zekere barones Pistohlkors ging – maar zijn vrouw kende haar ook nog maar pas sinds gisteren van een partijtje.

Barones Pistohlkors sprak bijna uitsluitend met mevrouw Von Sodoma en wanneer een van hen op het idee kwam om een opmerking te maken, nam ze hen telkens met een lichte verbazing op. Toen de ritmeester bijvoorbeeld van zijn vrouw wilde weten hoe het met de kinderen ging, die hij een paar dagen niet had gezien, leverde hem dat een duidelijk bestraffende blik op. Zo’n conversatie was natuurlijk voor Sodoma noch voor Wallmoden aangenaam. Ze beperkten zich ten slotte tot het roken van een sigaret en Sodoma schonk voor

zichzelf en zijn gast steeds weer de gereedstaande borrelglazen bij, terwijl de barones bleef doen alsof de heren lucht voor haar waren, tot ze ten slotte opstond en met een zucht verklaarde dat ze moest gaan, alsof haar afspraak met mevrouw Von Sodoma hopeloos was verstoord. Daarop had ook Wallmoden opeens haast.

Terwijl hij samen met haar de trap afliep, vroeg hij beleefdheidshalve of hij haar met zijn auto ergens naartoe kon brengen, waarop ze hem prompt een adres in de Salesianergasse gaf. In de auto gedroeg ze zich heel anders dan bij de vrouw van Sodoma. Als ze werd aangesproken, spreidde ze opeens niet meer die stille verbazing van voorheen tentoon – zodat Wallmoden haar toen ze uitstapte vroeg of hij haar nog eens mocht ontmoeten.

‘Wanneer?’ zei ze na enige aarzeling.

‘Het liefst vandaag nog,’ antwoordde hij.

Dat ging waarschijnlijk niet, zei ze.

Waarom dat niet ging, wilde hij weten.

Ze moest nog iets doen.

Wat ze dan moest doen, informeerde hij.

Kennissen, zei ze, hadden haar een brief toevertrouwd en haar verzocht die nog diezelfde avond op een bepaald adres af te geven.

Dat was toch geen reden om niet meer af te spreken, zei hij, want een brief bezorgen kon onmogelijk erg veel tijd vergen. Hij bood trouwens aan de brief zelf te bezorgen. Intussen kon zij zich dan verkleeden. Waar moest die brief worden afgegeven?

Ze wierp een – vond hij – twijfelende blik op zijn uniform. Ook had hij verwacht dat ze een afgelegen adres zou noemen, in Rodaun bijvoorbeeld, of in Heiligenstadt. Maar ze zei dat de brief naar de Piaristengasse moest.

‘De Piaristengasse?’ riep hij. ‘Dat is toch maar een paar minuten hiervandaan.’

‘Toch verzoek ik u mij niet voor acht uur af te komen halen, want zo lang heb ik nodig om me te verkleden,’

‘Geef u die brief maar.’

Ze haalde een grote brief uit haar tas. Hij was dichtgeplakt en niet voorzien van een adres.

‘Hebt u het adres onthouden?’ vroeg ze.

‘Natuurlijk.’

‘Tot acht uur dan,’ zei ze na een korte stilte.

‘Tot acht uur.’

Het was een paar minuten over zeven. Het begon al te schemeren en een gaslantaarn wierp zijn flakkerende licht op het onregelmatige plaveisel. Er streek een windvlaag door de straat, waardoor de vlam onrustig heen en weer bewoog en een openstaand vensterluik van een van de huizen begon te klapperen. De bladeren van een grote, over een hoge muur hangende esdoorn ruisten. Als de gigantische, doorzichtige smaragden koepel van een kerk welfde de hemel zich over de donker wordende stad. In de richting van de Strohgasse, die hier de Salesianergasse kruiste, was als de glimmend gepoetste koperen punt van een lans een rode ster te zien.

Terwijl de jonge vrouw naar de deur liep, keek Wallmoden haar na. Hij zag dat ze opvallend mooie benen had. En hij moest denken aan de uitspraak van een kennis: begin nooit iets met een vrouw met prachtige benen. Want als een vrouw een aantrekkelijk gezicht had, kon ze zich als het ging om de indruk die ze op anderen maakte misschien nog vergissen. Maar als ze mooie benen had, dan was ze zich onder alle omstandigheden van het effect bewust en maakte ze daar gebruik van.

Toen Wallmoden in de Piaristengasse bij het door mevrouw Pistohlkors opgegeven pand op de bel van het aangegeven appartement drukte, werd er opengedaan door een bediende. Wallmoden overhandigde hem de brief en stond al op het punt zich om te draaien toen de bediende hem verzocht binnen te komen en even te wachten.

Hoewel Wallmoden niet wist wat hij hier nog te zoeken had, betrad hij de hal en de bediende verdween met de brief op een presenteerblaadje door een van de deuren. Wallmoden stond even alleen in de hal. Hij had geen idee wie hier woonde, want er had geen bordje op de deur gezeten. Op de hal kwam een aantal met groene stof beklede deuren uit en de wanden waren versierd met een paar jachttaferelen en trofeeën.

Het appartement lag op de tweede verdieping.

Even later keerde de bediende terug en verzocht hem verder te komen. In de kamer die Wallmoden betrad, werd hij begroet door een slanke, licht gebruide man met grijze slapen, die zich voorstelde – waarbij Wallmoden de naam die werd genoemd niet verstond – en hem verzocht plaats te nemen.

Om de een of andere reden verbeeldde Wallmoden zich dat hij een Hongaar voor zich had.

‘Barones Pistohlkors,’ zei de onbekende man, heeft me telefonisch op de hoogte gesteld dat u zo vriendelijk zou zijn mij deze brief’ – hij wees naar de tafel waar de nog ongeopende brief lag – ‘te brengen, waarvoor mijn hartelijke dank. Een charmante vrouw, onze barones! Nietwaar?’

‘Wel,’ zei Wallmoden, ‘charmant... maar in elk geval zo aantrekkelijk dat u het beslist betreurt de brief niet persoonlijk van haar te hebben ontvangen.’

De man bood hem een sigaret aan. ‘Ik zie de barones zo nu en dan,’ zei hij toen. ‘Dat wil zeggen, vroeger zag ik haar ge-